

Innovasjon Norge
Postboks 448 Sentrum
0104 OSLO

Deres ref

Vår ref
24/1968-

Dato
3. februar 2025

Fastsettelse av endringer i forskrift om midler til investering og bedriftsutvikling i landbruket m.m.

Landbruks- og matdepartementet har fastsatt endringer i forskrift 19. desember 2014 nr. 1816 om midler til investering og bedriftsutvikling i landbruket (IBU-forskriften), samt opphevet forskrift 16. desember 2002 nr. 1610 for garanti ved åpning av gjeldsforhandlinger i henhold til konkursloven, jf. vedlegg.

I forbindelse med fastsettelsen av forskriften vil departementet i det videre redegjøre for de innspillene som ble mottatt under høringen, og departementets vurdering av disse.

Endringene vil gjelde fra 3. februar 2025. Departementet er kjent med at Innovasjon Norge har behov for å gjøre noen systemtilpassinger i de påfølgende dagene i sine saksbehandlersystem før alle endringer fullt ut kan iverksettes.

1. Bakgrunn

Det ble sist gjort større endringer i det någjeldende regelverket for forvaltningen av IBU-midlene i 2014. Da ble det fastsatt en ny forskrift som kun omfattet denne ordningen. I 2019 ble bestemmelsene om kommunenes saksbehandling av IBU-søknader innlemmet i denne forskriften, samtidig som en forskrift fra 2004 ble opphevet. Siden den gang har IBU-forskriften kun blitt oppdatert som følge av endringer i maksimale støttesatser m.m. i forbindelse med de årlige jordbruksoppgjørene. I jordbruksoppgjøret 2023 så avtalepartene behov for å se på det totale omfanget av nasjonale føringer for ordningen, både i IBU-forskriften og i jordbruksproposisjonen. Det ble derfor satt ned en arbeidsgruppe som skulle gjøre en gjennomgang av føringene med sikte på forenkling og målretting. Arbeidsrapporten for gjennomgangen ble avlevert 22. mars 2024. Flere av endringsforslagene ble fulgt opp i jordbruksoppgjøret 2024. Dette gjaldt forslag om:

Postadresse
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo
postmottak@lmd.dep.no

Kontoradresse
Teatergata 9
www.lmd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 874

Avdeling
Landbrukspolitisk
avdeling

Saksbehandler
Siri Lothe
22 24 92 17

- Harmonisering av støtteutmåling for mindre tilskudd med Innovasjon Norges øvrige støtte til oppstartprosjekter
- Avvikling av ekstra tilskudd til tre som byggemateriale
- Lik støtteutmåling for menn og kvinner ved tilskudd til generasjonsskifter
- Forenklinger i føringer for investeringer i gjødsellager mv.

I tillegg til endringene i forskriften som følger av jordbruksoppgjøret 2024 så departementet også behov for endringer i andre bestemmelser. Dette gjaldt særlig tre større forhold:

- Forenklinger i bestemmelsen om igangsetting av et prosjekt
- Avvikling av kommunens rolle i forvaltningen av IBU-midlene
- Forenklinger i håndtering av klager

Departementet foreslo også å fjerne særbestemmelsen for fruktprodusenter som søker IBU-tilskudd til nyplanting som følge av frostskafer vinteren 2020/2021. Det ble ellers foreslått noen mindre justeringer i forskriften som følge av generelt behov for å oppdatere enkelte bestemmelser, uten at dette skulle medføre materielle endringer.

Samtidig foreslo departementet å oppheve forskrift 16. desember 2002 nr. 1610 for garanti ved åpning av gjeldsforhandlinger i henhold til konkursloven. Forskriften ble av departementet vurdert som utdatert, og hverken Innovasjon Norge eller Landbruksdirektoratet kunne vise til at forskriften har hatt en praktisk anvendelse.

2. Høringen av forslaget

Departementets høringsforslag ble sendt til 385 høringsinstanser den 11. november 2024. Fristen for å sende inn hørings svar til departementet var 23. desember 2024. Departementet har mottatt til sammen 52 høringsuttalelser. Disse fordeler seg på 32 kommuner/sammenlutninger av kommuner/landbrukskontor, 9 statsforvaltere, 4 fylkeskommuner, ett regionalt partnerskap for landbruk, KS, Norges Bondelag, Norsk Gartnerforbund, Norsk Landbruksrådgiving, Innovasjon Norge og én privatperson.

Endringene som følger av jordbruksoppgjøret 2024 var ikke på høring, men ble likevel presentert i høringsnotatet for å synliggjøre helheten i endringene som foretas i forskriften. Høringsinstansene som kommenterer disse endringene, var i all hovedsak positive til dem. Videre er høringsinstansene positive til at det er foretatt en gjennomgang av forskriften med tanke på forenklinger. Av de større endringene som ble foreslått i høringen, er høringsinstansene gjennomgående positive til forenklinger i bestemmelsen om igangsetting av et prosjekt. Det er betydelige motforestillinger mot departementets forslag om å avvikle kommunens rolle i forvaltningen av IBU-midlene i sin helhet. Når det gjelder forslag om forenklinger i håndtering av klager, er flertallet av høringsinstansene imot å avvikle klageadgang i sin helhet.

I det videre gjennomgås hovedelementene i endringene i forskrift om midler til investering og bedriftsutvikling i landbruket med bakgrunn i høringsinstansenes innspill. Da ingen av høringsinstansene hadde innspill til oppheving av forskrift av 16. desember 2002 nr. 1610 om

garanti ved åpning av gjeldsforhandlinger i henhold til konkursloven, omtales ikke denne nærmere i det følgende.

3. Endringer besluttet i jordbruksoppgjøret 2024

I høringsnotatet er det beskrevet en rekke endringer som ble besluttet av Stortinget gjennom behandlingen av Prop. 105 S (2023-2024) om jordbruksoppgjøret 2024, og som dermed ikke var gjenstand for høring, jf. opplisting av disse områdene under pkt.1. Enkelte høringsinstanser har likevel kommet med innspill på noen av disse områdene. Dette gjelder avviklingen av ekstra tilskudd til bygg i tre, som tre kommuner og to statsforvaltere mener er uheldig med tanke på å stimulere til ekstra bruk av tre i bygg, særlig av miljømessige hensyn. Videre peker Norsk Gartnerforbund på, i forbindelse med at støtteutmålingen innen generasjonsskiftetilskuddet blir lik for menn og kvinner, at øvre aldersgrense for tilskuddet bør heves fra 35 år til 40 år. Begrunnelsen for dette er at mange av de som overtar gård er over 35 år ved oppstart.

Departementet har tatt disse innspillene til etterretning. De omtales ikke videre i dette fastsettelsesbrevet.

4. Mindre endringsforslag

Høringsforslaget omfattet også noen mindre endringer. For det første foreslo departementet å spesifisere enkelte typer av tiltaksområder. Hensikten var å skille tydeligere mellom de ulike tiltaksområdene. Det ble også foreslått forenklinger i bestemmelser om tilskuddsutmåling for å harmonisere begrepsbruken med øvrig begrepsbruk i Innovasjon Norge. Departementet har ikke mottatt noen konkrete innspill på disse forslagene.

Videre foreslo departementet å oppdatere bestemmelsen om regionalt partnerskap (§ 2), hvor det fremgår at tilskudd kan gis innenfor rammer fastsatt i jordbruksoppgjøret, statsbudsjettet og regionale bygdeutviklingsprogram. Ettersom kravet om et eget regionalt bygdeutviklingsprogram ble avvirket i forbindelse med regionreformen i 2020, ble det foreslått å ta ut denne benevnelsen og heller erstatte den med *regionalt partnerskap*, som bl.a. legger strategiske føringer for bruken av IBU-midler på regionalt nivå. Gjennom regionreformen ble ledelsen av partnerskapet lagt til fylkeskommunen, og består ellers normalt av faglagene i jordbruket, Innovasjon Norge og statsforvalteren.

Flere statsforvaltere mener at det bør stå i forskriften hvilke aktører partnerskapet skal bestå av. Departementet vil her peke på at det regionale partnerskapet har en funksjon ut over å legge strategiske føringer for bruken av IBU-midlene. IBU-forskriften er derfor ikke egnet til å regulere hvem som skal sitte i partnerskapet til enhver tid. Særskilte føringer knyttet til partnerskapene bør heller tydeliggjøres gjennom jordbruksproposisjon og tildelingsbrev m.m. Departementet gjør derfor ikke endringer i bestemmelsen som ble sendt på høring.

I høringsbrevet ble det videre foreslått å avvikle bestemmelsen i IBU-forskriftens § 3 første ledd bokstav e, hvor det fremgår at fruktprodusenter som søker IBU-tilskudd til nyplanting

som følge av frostskafer vinteren 2020/2021 kan få tilskudd på inntil 50 pst. av godkjent kostnadsoverslag for tiltaket. Departementets vurdering var at tilskuddet ble innført som en midlertidig bestemmelse for å imøtekomme et akutt behov for investeringstilskudd og at bestemmelsen nå, nesten fire år etter at frostskafer oppstod har utspilt sin rolle.

Statsforvalteren i Vestland er ikke enig i departementets forslag om å avvike bestemmelsen i sin helhet, og mener at det bør fremgå av § 3 at det kan gis investeringstilskudd til nyplanting av frukttrær *etter frostskafer*, men da innenfor ordinær tilskuddssats. Departementet vil peke på at dagens regelverk ikke er til hinder for at det kan gis investeringstilskudd til nyplanting etter frostskafer. Det er derfor ikke behov for en slik særregel.

På bakgrunn av de innkomne innspillene på disse områdene konkluderer departementet med at det ikke er grunnlag for å endre på noen av de mindre forslagene lagt frem i høringsrunden. Disse fastsettes dermed som foreslått.

5. Forenklinger i bestemmelse om igangsetting av et prosjekt

5.1 Høringsforslaget og høringsinstansenes syn

I høringsbrevet ble det foreslått å endre bestemmelsen om igangsetting av et prosjekt. Etter gjeldende forskrift kan det ikke gis tilskudd til tiltak som er igangsatt før søknad om tilskudd er *avgjort*. I departementets forslag er denne bestemmelsen endret til å gjelde før søknad er *sendt*. Bakgrunn for endringsforslaget er et behov for å harmonisere bestemmelsen med lignende bestemmelser på Innovasjon Norges ordninger for øvrig, der EØS-regelverkets krav til insentiveffekt¹ er lagt til grunn og der skriftlig søknad iht. gitte krav må foreligge før arbeidet med prosjektet eller virksomheten igangsettes. Som det vises til i høringsbrevet har utilsiktede følger av gjeldende bestemmelse i flere saker ført til at departementet har gitt dispensasjon fra bestemmelsen. Bestemmelsen har også bidratt til lengre oppstartstid for prosjektene enn nødvendig.

Høringsinstansene som har synspunkter på dette, er positive til endringen og viser til at den kan bidra til raskere oppstart av prosjekter. Noen av høringsinstansene har likevel noen merknader til forslaget. *Statsforvalteren i Rogaland* peker på at ordningen kan bli vanskeligere å håndtere og kontrollere, særlig når det gjelder forståelse av hvilke tiltak som søker kan sette i gang med. Det understrekes av flere at endringen forutsetter at det tydeliggjøres at oppstart uten at søknad er avgjort gjøres på søkerens eget ansvar. Klepp kommune peker på at det må fremgå klart at igangsettingen må være i samsvar med annet regelverk. Time kommune mener det må være et krav om at offentlige godkjenninger er på plass før tiltaket kan igangsettes. Østfold fylkeskommune savner vurdering av hvordan tilskuddet da kan være utløsende for realisering av prosjektet.

¹ Insentiveffekt vil si at aktiviteten ikke ville vært gjennomført uten offentlig støtte, eller ville vært utført i en betydelig mindre eller annen form.

5.2 Departementets vurdering

Departementet slutter seg til høringsinstansenes syn, men mener det ikke er grunnlag for å fastsette en bestemmelse med en annen ordlyd enn det som ble sendt på høring.

Som det ble vist til i høringsbrevet, er endringen foreslått for å legge til rette for like regler for likeartede prosjekter støttet av Innovasjon Norge. I høringsbrevet understreket departementet også at å starte prosjektet før søknad er behandlet alltid vil være på søkers eget ansvar og for søkers egen risiko. Å starte opp med mindre tiltak, som enkle ryddejobber i forbindelse med den planlagte investeringen etter søknad er sendt og før søknad om tilskudd er avklart, kan i mange tilfeller være hensiktsmessig bruk av tid. Hva som anses som igangsatt før søknad er sendt, er det gitt nærmere retningslinjer for i praksis fra Innovasjon Norge, jf. omtale av dette i høringsbrevet. Kostnader må, for å kunne dekkes, ha grunnlag i en betalingsforpliktelse som oppstod etter at søknaden ble sendt. Dato for fakturaer på påløpte kostnader vil for eksempel være avgjørende for hvilke kostnader Innovasjon Norge kan godkjenne som påløpte kostnader i perioden før søknad er avklart.

Departementet er enig med *Statsforvalteren i Rogaland* i at det kan oppstå noen særlige problemstillinger knyttet til hvilke tiltak som kan igangsettes, samt *Østfold fylkeskommunes* spørsmål knyttet til vurderingen av om tilskuddet har en utløsende effekt dersom tiltaket er igangsatt før det foreligger et tildelingsvedtak. Dette var også begrunnelsen for den tidligere regelen om at ingen tiltak kunne igangsettes før vedtak om tilskudd forelå. Som det er redegjort for i høringsbrevet og i dette fastsettelsesbrevet, hadde imidlertid bestemmelsen flere uheldige og utilsiktede konsekvenser. Slik departementet ser det, løses de forhold det vises til av disse høringsinstansene best gjennom veiledning. Departementet forutsetter at det finnes god tilgjengelig informasjon fra Innovasjon Norge om dette når regelen nå harmoniseres med de øvrige ordningene selskapet forvalter. Dersom det for en søker er usikkerhet knyttet til dette i en enkeltsak, har også Innovasjon Norge en veiledningsplikt, jf. IBU- forskriften § 4 første ledd.

Departementet er også enig med de høringsinstanser som fremhever at tiltaket må være i samsvar med annet regelverk, noe som også burde vært omtalt i høringsnotatet. At ingen prosjekter kan igangsettes dersom de ikke er i samsvar med annet regelverk, er en forutsetning, og bør følge av vilkår i tildelingen, samt annet veiledningsmaterieell fra Innovasjon Norge.

6. Kommunenes rolle i IBU-midlene

6.1 Høringsforslaget

I den någjeldende forskriften har kommunen oppgaver knyttet til IBU-tilskuddet før en søknad leveres, underveis i søknadsprosessen og i forbindelse med slutføring og sluttrapportering av prosjektet, samt kontrolloppgaver, jf. IBU-forskriftens §§ 4 og 6.

Av § 4 første ledd fremgår det at kommunen skal veilede om søknader etter forskriften. Videre fremgår det av bestemmelsen at kommunen skal bidra med informasjon til beslutningsgrunnlaget for vedtak etter forskriften, jf. § 4 andre ledd andre punktum. Etter nærmere forespørsel fra Innovasjon Norge skal kommunen også bidra med ytterligere

informasjon og rapportering i saken, jf. § 4 tredje ledd. Ved krav om sluttutbetaling skal kommunen gi en vurdering av prosjektrapporten og bekrefte at prosjektet er ferdig (ferdiggodkjenning), jf. § 4 fjerde ledd.

Av § 6 tredje og fjerde ledd fremgår det videre at kommunen skal utstede ferdigattest etter anmodning fra Innovasjon Norge og kan foreta stedlig kontroll. Dersom kommunen blir kjent med forhold som tilsier at forutsetningene for tilskuddet ikke lenger er til stede, skal kommunen melde dette til Innovasjon Norge, jf. § 6 fjerde ledd.

I høringen foreslo departementet at kommunen ikke lengre skulle ha en formell rolle ved veiledning, behandlingen av søknader eller kontroll etter forskriften, eller ved sluttrapportering til Innovasjon Norge. Dette begrunnes særskilt i behov for tydeligere rolleavklaring mot søker og utvikling i digitalt saksbehandlersystem hos Innovasjon Norge med større muligheter for mer dialog og informasjonsinnhenting direkte fra søker og ulike instanser. Kommunens rolle knyttet til mobilisering innen landbruksbasert næringsutvikling lokalt ble videre vektlagt som viktig og nødvendig. Det ble imidlertid vist til at denne rollen ikke bør fremgå av forskriften som saksbehandlingsregler.

6.2 Høringsinstansenes syn

De fleste høringsinstansene med unntak av Innovasjon Norge, Statsforvalteren i Møre og Romsdal, Norges Gartnerforbund og Norsk Landbruksrådgiving, er negative til å fjerne kommunens rolle i forvaltningen av IBU-midlene i sin helhet. Det uttrykkes størst motstand mot å fjerne kommunens oppgaver etter § 4, og det vises særlig til kommunens oppgaver knyttet til veiledning/mobilisering i forbindelse med søknadsprosessen. Flere kommuner peker på at de bidrar med veiledning i forbindelse med søknadsprosessen og jobber aktivt ut mot brukerne av ordningen. Det vektlegges at kommunens lokalkunnskap, kjennskap til det enkelte bruk og kommunens oppfølging av øvrige nasjonale og lokale strategier og regelverk er viktige bidrag til arbeidet med søknadshåndteringen.

Flere høringsinstanser peker på at samspeillet mellom bonde, kommunal forvaltning og Innovasjon Norge vurderes som viktig for å få gode og realistiske søknader, og at problemene som vises til i høringsnotatet kan avhjelpes ved bedre tekniske løsninger. Noen kommuner viser til at Innovasjon Norge ikke varsler godt nok i dagens søknadsløsning når søknaden formelt blir sendt kommunen til uttalelse, og at det er få opplysninger det er mulig å legge inn fra kommunens side i uttalelsen.

Norges Bondelag peker særlig på utfordringer med å fjerne kommunens veiledningsplikt etter forskriftens § 4, og mener at opprettholdelse av en formell og forskriftsfestet rolle for kommunen kan være nødvendig for å sikre at kommunens kompetanse og ressursbruk på landbruksområdet ikke svekkes.

Dersom kommunens formelle rolle innen forvaltningen av IBU-tilskudd bortfaller etterlyser flere kommuner et system for informasjon om vedtakene som fattes om investeringstilskudd i sin kommune.

Når det gjelder reglene knyttet til oppfølging av investeringsprosjekter i §§ 4 og 6, er høringsinstansene langt mer positive til å avvikle disse. Dette gjelder særlig bestemmelsen om krav om vurdering av prosjektrapport og bekrefte at prosjektet er ferdig. Flere stiller imidlertid spørsmål ved hvordan krav om ferdiggodkjenning av prosjektet med enten ferdigattest etter plan- og bygningsloven eller annen form for bekreftelse som skal til for å bekrefte at prosjektet er ferdigstilt skal ivaretas når ikke kommunen skal ha en aktiv rolle i dette.

Noen kommuner peker videre på at dersom kommunens rolle i saksbehandlingen av IBU-søknaden tas bort, vil de heller ikke kunne melde til Innovasjon Norge dersom de blir kjent med forhold som tilsier at forutsetningene for tilskuddet ikke lenger er til stede.

Av høringsinstansene som er positive til departementets endringsforslag viser KS til at departementet likevel bør utforme forskriften slik at det fortsatt blir mulighet for kommuner som ønsker å bidra i saksbehandlingen av søknader til å gjøre det. Det uttrykkes eksplisitt at det er positivt å ta bort krav om vurdering av prosjektrapport og bekrefte at prosjektet er ferdig.

Innovasjon Norge støtter departementets forslag om å fjerne kommunens formelle rolle i forvaltningen av IBU-ordningen. Dette begrunnes med at det ikke er behov for en særordning på dette området. Søker bør selv være ansvarlig for å gi riktige opplysninger og å innhente dokumentasjon. Det vises videre til at særordningen ikke alltid kommer søker til gode, da den i noen tilfeller forlenger saksbehandlingstiden. Innovasjon Norges arbeid med digitalisering av saksbehandlingen de siste årene, har åpnet for mer dialog med søker og mulighet for innhenting av informasjon fra andre kilder i søknadsbehandlingen. Dette gjør også at det er mindre behov enn tidligere for bistand fra kommunen i selve saksbehandlingen. Innovasjon Norge understreker også kommunens viktige rolle som utviklingsaktør for næring og samfunn, og at de er en viktig samarbeidspartner knyttet til mobilisering og bedriftsbesøk.

6.3 Departementets vurdering

Departementet er enig i at kommunen spiller en viktig rolle i mobilisering innen næringsutvikling i og i tilknytning til landbruket. Kommunen besitter viktig kunnskap om lokale forhold og om det enkelte gårdsbruk som søker om støtte, og kan dermed bidra til at søknader utarbeides i tråd med lokale og nasjonale strategier og planer. De ulike kommunenes innsats på dette området er svært ulik, der noen kommuner i sine høringssvar gir uttrykk for at de er til dels tett på i forbindelse med planleggingen av de konkrete investeringssakene.

Departementet har ikke til hensikt å redusere kommunens mobiliseringsaktivitet på landbruksområdet, men å legge til rette for en best mulig arbeidsdeling der rollene er godt avklart i regelverket. I dag er konkret rådgiving og veiledning i forbindelse med bruksutbygging i all hovedsak lagt til private rådgivningsaktører, mens forvaltningen av investeringstilskudd ligger til Innovasjon Norge. Kommunens muligheter til å initiere ulike typer mobiliseringstiltak i forbindelse med landbruksbasert næringsutvikling og bruksutbygging vurderes fremdeles som viktig og nødvendig, uten at det innebærer at kommunene skal måtte ha en aktiv rolle i

selve saksbehandlingen. Som mange av høringsinstansene viser til, bidrar samspillet mellom bonde, kommune og Innovasjon Norge til gode prosesser.

Selv uten særskilte bestemmelser i IBU-forskriften kan kommunen også i dag, i kraft av sin generelle rolle som lokal samfunns- og næringsutvikler, bidra proaktivt i det landbruksbaserte næringsutviklingsarbeidet i kommunen. Departementet ser likevel, som flere fremhever, at det kan være vanskeligere å prioritere slik aktivitet uten en konkret bestemmelse om det i forskriften. Med bakgrunn i dette foreslår departementet å opprettholde første ledd i § 4 om at kommunen og Innovasjon Norge skal veilede om søknader etter denne forskriften. Dette er også i tråd med *Norges Bondelags* høringsinnspill. Departementet vil imidlertid bemerke at det ikke kan forventes at kommunen skal ha like god kjennskap til regelverket som Innovasjon Norge, og at kommunens henvisningskompetanse derfor vil være viktig.

Departementet fastholder at det ikke er behov for en bestemmelse som stiller krav om at kommunen alltid skal gi en uttalelse i forbindelse med saksbehandlingen. Som det ble vist til i høringsbrevet har digitalisering av Innovasjon Norges saksbehandling bidratt til å styrke sparringsflaten mellom Innovasjon Norge og søker, samt at informasjon i større grad enn før kan innhentes digitalt. Det bør være søkers ansvar å gi nødvendige opplysninger i en søknad om tilskudd og ved oppfølgingen av tilskuddet, basert på de vilkårene som følger av tilskuddsbrevet. I mange saker vil det likevel være nyttig og nødvendig for Innovasjon Norge å kunne innhente informasjon fra den kommunale landbruksforvaltningen, f.eks. knyttet til kommunale arealplaner, tillatelser eller andre forhold som kan ha betydning for en søknad-/prosjekt. For å ivareta dette behovet, legges det derfor likevel til rette for dette gjennom en videreføring av det som i dag står i forskriftens § 4 tredje ledd, hvor det fremgår at kommunen «etter nærmere forespørsel fra Innovasjon Norge skal (...) gi informasjon og rapportering knyttet til saken». Hvordan denne informasjonsinnhenting mellom Innovasjon Norge og kommunene skal foregå, vil det være opp til Innovasjon Norge å vurdere.

Når det gjelder høringsinstansenes spørsmål knyttet til krav iht. rapportering for å bekrefte at prosjektet er ferdig, inkl. ferdigattest etter plan- og bygningsloven eller andre krav til bekreftelse av at prosjektet er ferdig, mener departementet fremdeles at dette bør være søkers ansvar. Denne rutinen vil etter endringen ivaretas ved egenerklæringer i Innovasjon Norges søknadssystem, samt ved de kontroller som Innovasjon Norge utfører.

I høringsbrevet pekte departementet på at det heller ikke var behov for å forskriftsfeste kommunens meldeplikt, jf. § 6 fjerde ledd, særlig når kommunen ikke skal ha en rolle i behandlingen av enkeltsaker. Det ble likevel vist til at kommunen som lokal landbruksmyndighet, uansett både kan og bør varsle Innovasjon Norge dersom kommunen er kjent med forhold som tilsier at grunnlaget for tilskudd faller bort.

Når noen av bestemmelsene vedr. kommunen nå likevel beholdes i forskriften, bør også presisering av kommunens meldeplikt videreføres. Meldeplikten vil typisk være aktuell dersom kommunen blir kjent med at det foreligger en søknad om tilskudd gjennom sin

veiledningsplikt, eller ved at Innovasjon Norge tar kontakt for å få mer informasjon i en pågående sak.

Departementet vil likevel understreke at bestemmelsen ikke oppstiller et krav til kommunen om å aktivt undersøke og ha oversikt over hvilke foretak i sin kommune som har søkt og mottatt IBU-tilskudd. Når kommunens formelle uttaleelsesplikt i forskriftens § 4 andre ledd, andre punktum oppheves, er det ikke lenger sikkert at kommunen er klar over at det foreligger en søknad under behandling fra noen i kommunen. Er ikke kommunen kjent med at det foreligger forhold som tilsier at forutsetningene for tilskuddet ikke lenger er til stede, eller for den saks skyld at det foreligger en søknad i det hele tatt, er varslingsplikt heller ikke aktuell.

Departementet er ellers enig i at det er nyttig at kommunene kan få informasjon om vedtakene som er fattet på tilskudd i sin kommune. Disse er i dag tilgjengelig på Innovasjon Norges hjemmesider. Departementet vil oppfordre Innovasjon Norge til å ha et godt system for informasjonsdeling og dialog med kommunene for best mulig samspill og ressursutnyttelse i forvaltningen.

7. Håndtering av klager

7.1 Forslaget og høringsinstansenes syn

I dag følger det av forskriftens § 5 tredje ledd at klager på Innovasjon Norges vedtak behandles i egen klagenemnd. I forslaget som ble sendt på høring, foreslo departementet at Innovasjon Norges klagenemnd ble avviklet. Som alternativ til klagenemnda, sendte departementet to alternative forslag på høring. Det første alternativet var å innføre en bestemmelse i forskriften som oppstilte et krav om «(...) passende og effektive rutiner for behandling av klager». Det andre alternativet, var å ikke erstatte den opphevede bestemmelsen, som samsvarer med de øvrige tilskuddsordningene som Innovasjon Norge forvalter, hvor det ikke er egne regler om klagerett i det enkelte regelverket.

De fleste høringsinstansene som har hatt merknader til departementet har i sitt svar fremhevet at det er viktig at det foreligger en reell klagemulighet i ordningen. Denne bør etter flere av høringsinstansenes syn ivaretas gjennom en videreføring av dagens klagenemnd. Dette fremheves blant annet av *Norges Bondelag*, som i sitt svar vektlegger at det vil være en ulempe for den som klager og generelt for IBU-tilskuddets målgruppe om nemnda fjernes. Dette begrunnes med at faglagenes representanter i nemnda og de øvrige medlemmene av den kan bidra med mer informasjon som kan være nyttig for saken og for tilskuddsforvalter. Av de høringsinstanser som mener dagens praksis av behandling av klager i nemnd bør beholdes, mener alle at dersom klagenemnda oppheves, må alternativ én velges av departementet. Dette begrunnes med at klageretten ivaretar likebehandling og grunnleggende forvaltningsregler.

Innovasjon Norge er enig i at klagenemnda bør oppheves, og mener alternativ to er å foretrekke, da dette gir organisasjonen en hensiktsmessig fleksibilitet og mulighet til likebehandling av kunder uavhengig av hvilken sektor de tilhører. Selv om forvaltningsloven ikke

gjelder for Innovasjon Norge, må selskapet likevel opptre i samsvar med visse alminnelige forvaltningsrettslige prinsipper, og viktige hensyn vil derfor uansett være ivaretatt. Innovasjon Norge forutsetter videre at klageordningen for Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftsbasert vekst og verdiskaping blir harmonisert med endringene for IBU-ordningen.

Norges Bondelag har i sitt høringsinnspill også fremhevet at dersom klagenemnden oppheves, må det etableres andre faste løsninger for kontakt mellom faglagene og Innovasjon Norge på sentralt nivå som sikrer kunnskap om pågående saker.

7.2 Departementets vurdering

Som høringssvarene belyser, er det fordeler og ulemper med å oppheve behandlingen i klagenemnda. Som departementet redegjorde for i høringsnotatet, er ikke de problemstillingene som oppstår ved behandlingen av saker på dette området av en slik karakter at det etter departementets syn kan begrunne en særordning gjennom klagebehandling i nemnd. Behandlingen forutsetter ikke en særskilt spesialkompetanse som Innovasjon Norge ikke besitter og leder heller ikke til vedtak av svært inngripende og av politisk «betent» karakter.

Departementet kan ikke se at noen av høringsinstansene pekte på forhold ved IBU-ordningens karakter som tilsier at klagebehandling i nemnd er nødvendig. Dette taler etter departementets syn for at denne ordningen bør forvaltes på samme måte som de øvrige ordningene Innovasjon Norge forvalter. Departementet slutter seg likevel til et flertall av høringsinstansenes syn om at det kan være hensiktsmessig å ha en bestemmelse som tydeliggjør enkelte saksbehandlingsregler i forskriften om håndtering av klager, slik alternativ én legger opp til. Departementet slutter seg ellers til Innovasjon Norges vurdering om at klageordningene for Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftsbasert vekst og verdiskaping bør harmoniseres med endringene for IBU-ordningen. Departementet vil følge opp saken.

Når det gjelder *Norges Bondelags* innspill om at det vil være behov for mer formaliserte og avtalte kontaktpunkter mellom jordbrukets organisasjoner og Innovasjon Norge hvis klagenemnda oppheves, er departementet selvsagt positiv til at det etableres gode kontaktpunkter. Det vil være opp til faglagene i landbruket og Innovasjon Norge å etablere slike kontaktpunkter. God dialog om virkemiddelbruk og virkninger av regelverket vil være positivt for gjensidig forståelse av virkemidlene.

Med hilsen

Kristin Orlund (e.f.)
avdelingsdirektør

Siri Lothe
fagdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Agder fylkeskommune
Akershus fylkeskommune
Alvdal kommune
Alver kommune
Buskerud fylkeskommune
Eidsvoll kommune
Finnmark fylkeskommune
Folldal kommune
Gjøvik kommune
Hamar kommune
Hol kommune
Hole kommune
Horten kommune
Hvaler kommune
Indre Østfold kommune
Innlandet fylkeskommune
Klepp kommune
KS - Kommunesektorens organisasjon
Lørenskog kommune
Løten kommune
Midt-Telemark kommune
Moss kommune
Møre og Romsdal fylkeskommune
Nannestad kommune
Nome kommune
Nordland fylkeskommune
Norges Bondelag
Norsk Bonde- og Småbrukarlag
Norsk Gartnerforbund
Norsk Landbruksrådgiving SA
Oppdal kommune
Os kommune i Østerdalen
Oslo fylkeskommune
Oslo kommune
Porsgrunn kommune
Rendalen kommune
Rennebu kommune
Ringebu kommune
Ringerike kommune
Ringsaker kommune
Rogaland fylkeskommune
Rælingen kommune

Røros kommune
Råde kommune
Sandnes kommune
Sel kommune
Siljan kommune
Skien kommune
Skiptvet kommune
Stange kommune
Statsforvaltaren i Møre og Romsdal
Statsforvalteren i Agder
Statsforvalteren i Innlandet
Statsforvalteren i Nordland
Statsforvalteren i Rogaland
Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Statsforvalteren i Trøndelag
Statsforvalteren i Vestfold og Telemark
Statsforvalteren i Vestland
Buskerud, Oslo og Akershus Statsforvalteren i Østfold
Stavanger kommune
Steinkjer kommune
Tana kommune/Deanu gjelda
Telemark fylkeskommune
Time kommune
Tolga kommune
Troms fylkeskommune
Trøndelag fylkeskommune
Tynset kommune
Tønsberg kommune
Verdal kommune
Vestfold fylkeskommune
Vestland fylkeskommune
Vinje kommune
Vågå kommune
Våler kommune i Østfold
Østfold fylkeskommune
Øvre Eiker kommune
Ål kommune